

«فرهیختگان» وضعیت مولفه‌های شهر هوشمند را در تهران بررسی می‌کند

هوشمندسازی یک شوخی بی‌مزه

الهه قاسمی

روزنامه‌نگار

درست از همان روزهایی که وزیر جوان دولت با اعلام سورپرایز ویژه خود لرزه بر تن مان انداخت که باز دولت چه خوابی در عرصه فناوری اطلاعات برایمان دیده است، همایش‌ها، سمینارها و جلسات بسیاری در شهر تهران برگزار شد که همگی اصرار زیادی بر هوشمندشدن پایتخت داشتند؛ شهر هوشمندی که به زبان ساده به مجموعه پیوسته‌ای از مولفه‌های گوناگون گفته می‌شود که در آن فناوری دیجیتال عملا در تسهیل ارائه خدمات

زیرساخت شهر هوشمند

شاید اولین موضوعی که باید بررسی کرد، توجه به این نکته باشد که زیرساخت فاوا تا چه میزان در کشور اجرایی شده است. سهولت دسترسی کاربران به اینترنت در بخش خانگی، اشتراک‌های باند وسیع ثابت، اشتراک‌های باند وسیع موبایل و دسترسی‌پذیری وای‌فای در اماکن عمومی، کنتورها هوشمندآب، اطلاعات حمل‌ونقل عمومی پویا، کنترل ترافیک، کنترل تقاطع‌ها و تحقق دولت الکترونیک ازجمله مهم‌ترین مولفه‌ها در این حوزه است که بدون آن عملاتحقق شهر هوشمند ممکن نیست. حمل‌ونقل، سلامت، ایمنی، پسماند، آب و انرژی ازجمله مولفه‌های تاثیرگذاری هستند که با بررسی آنها می‌توان به خوبی به کارایی شهر هوشمند پی برد. براساس آخرین آمار سازمان فاوای شهرداری هوشمندسازی شهری افزایش ۱۰ تا ۳۰ درصدی را بر کیفیت زندگی شهروندان به همراه خواهد داشت. یکی از اقداماتی که شهرداری در این حوزه انجام داده است، پاسخگویی به ۲/۴ میلیون درخواست شهروندان طی ۱۰ ماه اخیر است که از هزینه‌های اضافی خودداری کرده است.

ایمنی

یکی از مشکلات و نگرانی‌های اساسی مسئولان در حوزه ایمنی است که عملا با هوشمندسازی شهری می‌توان به دستاوردهای شگفتی در این زمینه رسید. تا جایی که نقشه‌برداری بهنگام از محل وقوع حادثه، نظارت هوشمند و سیستم هشدار زود هنگام حوادث ازجمله موضوعاتی خواهد بود که در این زمینه به کار گرفته خواهند شد. درنتیجه این مساله می‌تواند سبب کاهش ۸ تا ۱۰ درصدی مرگ‌ومیر در تهران، کاهش ۳۰ تا ۴۰ درصدی حوادث مجرمانه و کاهش ۲۰ تا ۳۵ درصدی زمان پاسخگویی اورژانس در زمان حوادث شود. در راستای استفاده حداکثری از مشارکت عمومی-خصوصی در برنامه تهران هوشمند، برنامه‌ریزی اولیه درخصوص اتصال ساختمان‌های منتخب شهرداری و ۳۰۰۰ ساختمان بالای ۱۰ طبقه‌شهری به سامانه‌های پایش هوشمند، وضعیت ایمنی وواکنش سریع از طریق اپراتوری خدمات ایمنی هوشمند در مرکز تهران هوشمند صورت پذیرفته است. از دیگر اقدامات انجام‌شده در این حوزه‌رامی‌توان ۲۶هزار درخواست‌غیرحضوری برای تشکیل پرونده عوارض خودرو دانست که در حوزه ایمنی می‌تواند اقدام موثری به شمار رود.

پسماند

مشکلات حوزه پسماند ازجمله معضلات کلانشهرهایی است که هوشمندسازی می‌تواند ثمرات گسترده‌ای را در آنها به همراه داشته باشد. ردیابی دیجیتال، پرداخت هزینه جمع‌آوری پسماند و بهینه‌سازی مسیرهای جمع‌آوری پسماند ازجمله مولفه‌هایی هستند که در این حوزه موثر بوده و نقش ایفا می‌کنند. با هوشمندسازی شهری، تولید پسماند خشک شهروند سالانه بین ۳۰ تا ۱۳۰ کیلوگرم کاهش می‌یابد. درنتیجه تهران تا سال ۲۰۲۵ حدودا ۱۰ تا ۲۰ درصد زباله‌های بازیافت‌نشده‌اش کاهش می‌یابد.

جامعه

یکشنبه اول دی ۱۳۹۸ شماره ۲۹۳۸

صاحب‌امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی- **مدیرمسئول:** محمدامین ایمانجانی-**سرمدبیر:**مسعود فروغی **دفتر مدیرمسئول:** ۰۲۶ ۶۱۳۴۸۰۱۲- **تحریریه:** ۰۱۸-۶۶۷۶۰۱۸- **فکس:** ۰۱-۶۶۷۶۰۴۷-۶۶۷۶۰۴۷ **روابط عمومی:** ۰۴۹۹-۶۶۷۶۰۱۲- **سازمان آگهی‌ها:** ۰۴۱-۶۶۷۶۰۴۷ **چاپ:** چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی- **توزیع فرهنگستان:** ۰۱۲-۶۶۷۶۰۱۲ **نشانی:** خیابان حافظ، پلاک ۱۰۲، روبروی ساختمان بورس، ساختمان فرهنگتان، طبقه سوم

سلامت

یکی از مولفه‌های اساسی شهر هوشمند، مساله سلامت در شهر تهران است که کنترل وضعیت بیمار از راه دور، نظارت بر بیماری‌های واگیردار و سیستم مدیریت یکپارچه جریان بیماری ازجمله دستاوردهای آن محسوب می‌شوند. نسخه‌نویسی الکترونیک در این زمینه شاید محسوس‌ترین کاری باشد که در کشور کلید خورده اما براساس شواهد و قرائن مشخص نیست چه زمانی این مساله به سرانجام می‌رسد، چراکه بسیاری از مراکز درمانی از کامپیوتر هم برخوردار نیستند. بر این اساس آمار ارائه‌شده از سوی سازمان فاوای شهرداری تهران، هوشمندسازی در این زمینه می‌تواند ۸ تا ۱۵ درصد مقوله بیماری را در کشور کاهش دهدو همچنین زمان صرف‌شده در حوزه سلامت و خدمات دولتی را ۴۵ تا ۶۵ درصد کاهش دهد.

حمل‌ونقل

مشکلات حمل‌ونقلی در تهران سال‌هاست به یکی از معضلات اصلی تبدیل شده است. گستردگی شبکه حمل‌ونقل عمومی، سهل الوصول بودن دسترسی راحت به این شبکه، وسایل نقلیه اشتراکی در کنار خودروهایی با سطح آلایندگی پایین می‌تواند کمک بسیاری به شهر تهران کند. برای مثال در شهری مانند نیویورک فناوری‌های هوشمند می‌توانند به کاهش ۱۵ دقیقه‌ای مدت‌زمان رفت و آمدهای شهری کمک کنندولی در شهرهای درحال توسعه با ترافیک‌های سنگین می‌توانند به کاهش روزانه ۲۰ تا ۳۰ دقیقه مدت‌زمان سفرها منجر شوند. به‌نحوی که در محدوده‌های دارای ترافیک تعداد مسافران مترو (ورودی) تا ۱۷ درصد و مسافران اتوبوس تا ۲۳ درصد افزایش یافته است. همچنین ترافیک در این محدوده‌ها بین ۳۰ تا ۵۰ درصد کاهش و سرعت حرکت خودروها نیز پنج درصد افزایش یافته است.
اتفاقی که در این حوزه افتاده راه‌اندازی سامانه جامع پارک حاشیه‌ای شهرداری تهران است که به صورت پایلوت در منطقه ۲ با هدف گذاری ۱۵ هزار فضای پارک حاشیه‌ای در فاز نخست اجرایی شده است. از دیگر اقداماتی که در حوزه حمل‌ونقلی صورت گرفت، راه‌اندازی سامانه «تهران‌من» بود. این سامانه به‌عنوان درگاه واحد خدمات شهروندی، رشدی سریع را تجربه کرد و تعداد کاربران آن حدودا پنج برابر شد و ظرف یک‌سال از ۵۰۰ هزار به دومیلیون و ۵۰۰ هزار نفر رسید. براساس داده‌های به‌دست‌آمده از نرم‌افزار مسیریاب‌نشان که یکی از پراستفاده‌ترین مسیریاب‌ها به‌سایه‌میلیون کاربر است، مقایسه وضعیت ترافیک تیرماه ۹۷ پایتخت با تیر ۹۸ با در نظر گرفتن دو شاخص طول معابر پرترافیک و سرعت متوسط در محدوده‌های ترافیکی، نشان‌دهنده کاهش ۳۵ درصدی تردد در محدوده طرح ترافیک، ۵۰ درصدی ترافیک در محدوده کنترل آلودگی هوا و ۳۰ درصدی در خارج از هر دو محدوده است. همچنین شاهد حداقل پنج‌درصد افزایش سرعت معابر بوده‌ایم.

محیط‌زیست

همزمان با توسعه شهرسازی و صنعتی‌شدن شهرها، شرایط زیست‌محیطی در شهرها وخیم می‌شود و کنترل مصرف و نشئی آب، کنترل مصرف انرژی خانگی، روشنایی معابر هوشمند، قیمت‌گذاری منطفف برق و سیستم اتوماسیون توزیع ازجمله مولفه‌های محیط‌زیستی در این حوزه است. درمجموع نتایج نشان از امکان کاهش ۱۰ تا ۱۵ درصدی انتشار گازهای گلخانه‌ای، کاهش ۲۰ تا ۳۰ درصدی مصرف آب و کاهش ۱۰ تا ۲۰ درصدی تولید سرانه پسماند دارد. در این حوزه شهرداری اعلام کرده است مقررات تسبوقی نظیر اعمال تخفیف ۲۵ درصدی برای خودروهایی با آلایندگی کمتر و تخفیف ۹۰ درصدی برای خودروهای برقی و هیبریدی وضع کرده است. همچنین قوانین سختگیرانه‌ای برای تردد خودروهای آلاینده در شهر اعمال کرده است.

اقتصاد

توسعه شهرهای هوشمند می‌تواند نقش چشمگیری بر مولفه‌های اقتصادی داشته باشد تا جایی که فناوری در این حوزه نه‌تنها باعث افزایش هزینه‌ها نشده بلکه به‌طور متوسط هر فرد می‌تواند سه درصد از هزینه‌های سالانه خود را با استفاده از این اپلیکیشن‌های هوشمند کاهش دهد. از این‌رو تهران در ۲۰۲۵ می‌تواند با توجه به افزایش ۱۵ درصدی ارتباطات اجتماعی و مشارکت‌های مردمی، تا سه درصد هزینه‌های زندگی خود را کاهش دهد و در کنار آن بر افزایش سه‌درصدی اشتغال بیفزاید. یکی از اقداماتی که در این حوزه می‌توان به آن اشاره کرد، توسعه خدمات داده‌محور (APIهای شهرداری تهران) و ۳۰ میلیارد تومان حجم ترانکش چهارماهه روی APIهای شهرداری از طریق ۱۵ اپلیکیشن خصوصی است. هرچند نباید از این مساله هم غافل شد که فاز اول هوشمندسازی خدمات شهرسازی در تهران انجام شده و در این حوزه به ۱۶ هزار استعلام الکترونیکی شهرسازی پاسخ داده شده است. در حوزه توسعه خدمات الکترونیک شهری و در مرداد سال جاری، برای نخستین‌بار در سطح شهر تهران موفق به برگزاری انتخابات تمام الکترونیکی شوراییاری محلات شهر تهران در ۱۶۳۱ شعبه، با صندوق‌های الکترونیک و بدون استفاده از برگ رای کاغذی شدیم.

نجفی با برنامه شهر هوشمند شهردار تهران شد

هرچنداین تنهاحرف‌قالیباف در این موضوع نبودو اوهم مانندسایر شهرداران تهران از برنامه‌های گسترده‌خودبرای هوشمندسازی شهرتهران سخن گفت اما در عمل اقدامی دیده‌نمی‌شود. این مساله تا جایی پیش رفت که محمدعلی نجفی، شهردار بعدی تهران با برنامه شهر هوشمند بر سر کار آمد و حتی ستاد هوشمندی را در این حوزه در شهر راندازی کرد اما اقدامات هوشمندانه نجفی زمانی مایه تعجب شد که او پایلوت شهر هوشمندرا به جای یکی از مناطق تهران از شهر کیش آغاز کرد و حضوری که چندان دوام پیدا نکرد و خیلی زود با استعفایش همراه شد. بعد از نجفی حسینی مکارم بر سر کار آمد که او هم تاکید بر همان برنامه‌های نجفی داشت و عملا مولفه جدیدی ارائه نکرد. پس از حسینی مکارم، افشانی آمد که او هم مانند دیگران از برنامه‌های مدون خود برای هوشمندسازی شهری گفت اما برنامه خود را در چهار مولفه اتمام پروژه‌های نیمه‌کاره در تهران، نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی، افزایش واگن‌های مترو و حفظ باغ‌های تهران منطبق ساخت و عملا اقدام خاصی در این حوزه از او شاهد نبودیم. این شهردار هم البته حضورش در شهرداری چندان دوامی نداشت و درنهایت او هم جایش را به پیروز حناچی شهردار فعلی تهران داد.

خجالت‌آور بودن برنامه هوشمندسازی تهران

مروری بر اظهارات شهرداران قبلی تهران به خوبی نشان می‌دهد این موضوع امروز و دیروز نیست و در حوزه عملیاتی چندان اقداماتی در این حوزه صورت نگرفته است و هنوز اندرخم یک کوچه هستیم. تبدیل بلیت‌های کاغذی اتوبوس به کارت‌های الکترونیکی شاید اولین خاطره مردم تهران از هوشمندسازی خدمات شهری تهران بود که در ذهن‌ها به یادگار ماند. موضوعی که از سال ۷۸ با راه‌اندازی خطوط BRT شکل جدیدی به خود گرفت اما با وجود این قالیباف شهردار اسبق تهران برنامه شهر هوشمند تهران را خجالت‌آور دانست.

جزیره‌ای عمل کردن در هوشمندسازی تهران

موضوعی که به گفته علی قطین، رئیس مرکز تهران هوشمند به دلیل عدم‌تمرکز هوشمندسازی شهری بر یک سامانه واحد عملا مانند جزیره‌هایی سرگردان اقدام شده و در نتیجه تا یک‌سال پیش کار موثری در این زمینه انجام نشده بود. حالا از اجرای سامانه تهران من حدود یک‌سال و نیم می‌گذرد و چشم‌انداز مسئولان شهری این است که تمام خدمات شهر هوشمند روی یک سامانه واحد قرار گیرد، موضوعی که به نظر می‌رسد از آن هم نمی‌توان انتظار چندانی در این زمینه داشت- و به نظر می‌رسد مشکل اصلی اینجاست که مدیران شهری نقشه دقیقی از وضعیت هوشمندسازی شهر تهران ندارند؛ موضوعی که وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات آبان ماه سال جاری هم بر آن اشاره کرد و گفت: «هوشمندسازی شهرها برای یک عده از مسئولان به یک دکور و شعار تبدیل شده است. عده‌ای از مسئولان گمان می‌کنند درحالی که شهرشان هیچ مشکلی هم ندارد باید هوشمند شود و این موضوع به شعار تبدیل شده است. اگرچه بدون هوشمندسازی برخی شهرها از جمله تبریز، تهران، شیراز و مشهد امکان اداره کردن آنها وجود

کشف ۲۷ هزار میلیارد ریال کالای قاچاق توسط گمرک در ۹ ماه

۲۷ هزار میلیارد ریال بوده است که در این زمینه دوهزار و ۹۱۲ پرونده تشکیل شده ودر مراجع قضایی درحال پیگیری است. ۲۵۸ پرونده در موضوع پولشویی از ابتدای سال تشکیل شده که ۹۸ مورد آن مربوط به گزارش «بیش بود ارزش» و ۱۶۰ پرونده مظنون به پولشویی بوده که به‌واحد اطلاعات‌مالی شورای عالی پولشویی ارسال شده است. این میزان کشفیات کالا و مواد مخدر صرفا مواردی است که گمرک به‌عنوان کاشف بوده و میزان قابل توجهی از کالای قاچاق و موادمخدر قبل از ورود به گمرک در درصد نهادهای انتظامی و اطلاعاتی قرار گرفته که با کمک گمرک کشف و ضبط شده‌اند که آمار کشفیات آن توسط آن نهادها اعلام شده است.»

توسط گمرک در رویه واردات، بیشترین سهم متعلق به خودرو یا ۲۰۶۱ دستگاه است که ۹ طی ۹ ماهه نخست سال ۹۸ توسط گمرکات کشور کشف شده است. در این کشفیات علاوه بر خودرو، موتور وسایط نقلیه هوایی، تریلر تانکردار و همچنین برنج ومیوه به چشم می‌خورد. بررسی آمار کشفیات قاچاق کالا در رویه صادرات بیانگر این است که همچنان قاچاق سوخت در صدر قرار دارد، به‌طوری که نفت خام (petroleumoil) وسایر مشتقات نفتی شامل بنزین، مواد معدنی قیری، روغن‌های نفتی و... طی ۹ ماه گذشته در لیست کشفیات اصلی گمرک در زمینه صادرات قرار دارند. کل کشفیات کالا در روند صادرات و واردات در ۹ ماهه اخیر حدودا به ارزش

۹۷ افزایش چشمگیر ۳۹۰ درصدی رشد نشان می‌دهد. بررسی آمار کشفیات گمرک بیانگر این است که در سال جاری کشفیات مت‌امفتامین (شیشه) در مرزهای ایران وافغانستان در مقایسه با سال گذشته روند بسیار افزایشی داشته است، به‌طوری که رشد کشفیات حدود ۵۰۰ درصد را نشان می‌دهد که از این حیث قابل‌تامل است. کشفیات پیش‌ساز مواد مخدر صنعتی از مبدا کشورهای شرق آسیا و همچنین اروپایی و در مسیر ترانزیتی از ایران یکی دیگر از نکات قابل توجه است که گمرک جمهوری اسلامی ایران در راستای مسئولیت ملی و بین‌المللی خود مانع از رسیدن سوداگران مرگ به منافع‌شان شده است. براساس بررسی آماری کشفیات عمده قاچاق کالا

سیدروح اله لطیفی، سخنگوی گمرک به «فرهیختگان» گفت: «در ۹ ماهه سال ۹۸ بیش از ۲۷ هزار میلیارد ریال کالای قاچاق و ۴۸۰ تن انواع مواد مخدر توسط مرزبانان اقتصادی کشور در گمرک کشف و ضبط شده است. بر این اساس میزان مواد مخدر کشف‌شده ۴۸۰ تن و ۵۸۶ کیلوگرم بوده است که از میان پیش‌ساز مواد مخدر صنعتی در صدر کشفیات قرار داشته و تریاک، شیره تریاک، هروئین، کراک، شیشه، حبشیش، بذر شاه‌دانه، ناس و بان و همچنین روانگردان‌های جدید به همراه قرص‌های مخدر و در نهایت گل و شامپویی تریاک، در رتبه‌های بعدی کشفیات گمرک بوده است. در مجموع میزان کشفیات گمرک در حوزه مواد مخدر، نسبت به مدت مشابه در سال

۹ خبر